

Ríkislógartilmæli

um

at seta í gildi fyri Føroyar

Anordning om ikrafttræden for Færøerne af forskellige love om ændring af lov om anvendelse af tvang i psykiatrien

(Fastlæggelse af mindreårige psykiatriske patienters retsstilling, skærpede kriterier for tvangsfiksering, ændring af kapitel 5 a, ophør af tvungen udskrivning m.m.)

Samsvarandi samtykt Løgtingsins staðfestir og fráboðar lögmaður ríkismyndugleikunum hetta ríkislógartilmælið:

Mælt verður ríkismyndugleikunum til at seta í gildi fyri Føroyar niðanfyrirstandandi uppskot til Anordning om ikrafttræden for Færøerne af forskellige love om ændring af lov om anvendelse af tvang i psykiatrien.

Forslag
til

Anordning om ikrafttræden for Færøerne af forskellige love om ændring af lov om anvendelse af tvang i psykiatrien

(Fastlæggelse af mindreårige psykiatriske patienters retsstilling, skærpede kriterier for tvangsfiksering, ændring af kapitel 5 a, ophør af tvungen udskrivning m.m.)

VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde Danmarks Dronning, gør vitterligt:

I medfør af § 5¹ i lov nr. 579 af 4. maj 2015 om ændring af lov om anvendelse af tvang i psykiatrien (Fastlæggelse af mindreårige psykiatriske patienters retsstilling, indførelse af ny formålsbestemmelse, skærpede kriterier for tvangsfiksering, ændring af kriterierne for åbning og kontrol af post, undersøgelse af patientstuer og ejendele samt kropsvisitation m.v.), § 10² i lov nr. 656 af 8. juni 2016 om ændring af sundhedsloven, lov om autorisation af sundhedspersoner og om sundhedsfaglig virksomhed og forskellige andre love (Styrelsen for Patientsikkerheds fremtidige tilsyn m.v.), § 4³ i lov nr. 691 af 8. juni 2017 om ændring af lov om anvendelse af tvang i psykiatrien og sundhedsloven (Oprettelse af særlige pladser på psykiatrisk afdeling), § 44, stk. 3⁴, i lov nr. 1711 af 27. december 2018 (Ændringer som følge af lov om Familieretshuset og skærpet fokus på beskyttelsen af barnet i sager efter forældreansvarsloven), § 5⁵ i lov nr. 504 af 1. maj 2019 om ændring af lov om anvendelse af tvang i psykiatrien m.v., lov om retspsykiatrisk behandling m.v. og sundhedsloven

¹ Bestemmelsen har følgende ordlyd: Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men § 1 kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Færøerne med de ændringer, som de færøske forhold tilsiger.

² Bestemmelsen har følgende ordlyd: Stk. 3. Lovens § 1, nr. 11-21 og 24-26, §§ 2, 3 og 5-7, kan ved kongelig anordning sættes helt eller delvis i kraft for Færøerne med de ændringer, som de færøske forhold tilsiger.

³ Bestemmelsen har følgende ordlyd: Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men § 1 kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Færøerne med de ændringer, som de færøske forhold tilsiger.

⁴ Bestemmelsen har følgende ordlyd: §§ 32 og 33 kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Færøerne med de ændringer, som de færøske forhold tilsiger.

⁵ Bestemmelsen har følgende ordlyd: Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men § 1 kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Færøerne med de ændringer, som de færøske forhold tilsiger.

(Anvendelse af kropsscannere og narkohunde, ambulat behandling af retspsykiatriske patienter på privathospitaler og justering af takster for psykiatriske færdigbehandlingsdage), § 4⁶ i lov nr. 505 af 1. maj 2019 om ændring af lov om anvendelse af tvang i psykiatrien m.v. og retsplejeloven (Ophør af tvungen opfølgning efter udskrivning), § 5⁷ i lov nr. 2617 af 28. december 2021 om ændring af lov om anvendelse af tvang i psykiatrien m.v. og sundhedsloven (Notatpligt for den faste vagt for bæltefikserede patienter, interval mellem lægelige vurderinger m.v.), og § 4⁸ i lov nr. 2618 af 28. december 2021 om ændring af lov om anvendelse af tvang i psykiatrien m.v., (Husordener på psykiatriske afdelinger, sikkerhedskontroller i retspsykiatrien, særlige regler for surrogatanbragte m.v.), bestemmes:

§ 1

I lov om anvendelse af tvang i psykiatrien, som sat i kraft for Færøerne ved anordning nr. 185 af 13. marts 2009, som ændret ved anordning nr. 385 af 11. april 2012, foretages følgende ændringer:

1. I lovens *titel* indsættes efter »psykiatrien«: »m.v.«

2. I § 1 indsættes før stk. 1, som nyt stykke:

»Indlæggelse, ophold og behandling på psykiatrisk afdeling sker på baggrund af informeret samtykke efter reglerne i kapitel 5 i sundhedsloven, medmindre andet følger af denne lov.«
Stk. 1-4 bliver herefter stk. 2-5.

3. § 1, stk. 3 og 4, som bliver stk. 4 og 5, ophæves, og i stedet indsættes:

»Stk. 4. Tvang foreligger ikke i de tilfælde, hvor

1) en patient er under 15 år og

2) der foreligger informeret samtykke fra forældremyndighedens indehaver.

Stk. 5. For patienter, der er omfattet af stk. 4, skal der ikke forsøges indhentet et samtykke fra forældremyndighedens indehaver, værgen eller de nærmeste pårørende, hvis omgående gennemførelse af en foranstaltning i henhold til denne lov er nødvendig for at afværge, at en patient

1) udsætter sig selv eller andre for nærliggende fare for at lide skade på legeme eller helbred eller

2) øver hærværk af ikke ubetydeligt omfang.

Stk. 6. Forældremyndighedens indehaver, værgen eller de nærmeste pårørende skal efterfølgende orienteres herom.«

4. I § 2 indsættes før stk. 1 som nye stykker:

»Formålet med loven er at sikre,

1) at iværksættelse og gennemførelse af tvang efter denne lov sker i overensstemmelse med grundlæggende retssikkerhedsprincipper,

2) at indlæggelse, ophold og behandling i de tilfælde, hvor det sker uden patientens samtykke, i videst muligt omfang sker som led i at understøtte patientens muligheder for bedring, og

3) at tvangsanvendelse efter reglerne i denne lov i videst muligt omfang tager udgangspunkt i patientens behov og udføres med respekt for patienten og dennes værdighed.

⁶ Bestemmelsen har følgende ordlyd: Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men § 1 kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Færøerne med de ændringer, som de færøske forhold tilsiger.

⁷ Bestemmelsen har følgende ordlyd: Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning sættes helt eller delvis i kraft for Færøerne med de ændringer, som de færøske forhold tilsiger.

⁸ Bestemmelsen har følgende ordlyd: Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning sættes helt eller delvis i kraft for Færøerne med de ændringer, som de færøske forhold tilsiger.

Stk. 2. Tvang må aldrig erstatte omsorg, behandling og pleje.

Stk. 3. Patienten skal under hensyntagen til formålet med indlæggelsen og den enkeltes tilstand have mulighed for i videst muligt omfang selv at træffe beslutninger.

Stk. 4. Der skal tages størst muligt hensyn til den enkelte patients livssyn og kulturelle baggrund.«

Stk. 1 bliver herefter stk. 5.

5. § 2 a, stk. 1, affattes således:

»For at tilgodese et trygt miljø på alle psykiatriske afdelinger skal sygehusmyndigheden sikre, at der findes en skriftlig husorden på de enkelte afdelinger, som er tilgængelig for patienterne. Husordenen skal indeholde en beskrivelse af, hvilke afskæringer og begrænsninger fastsat i medfør af § 2 b og foranstaltninger fastsat i medfør af § 2 c der kan forekomme på afdelingen, samt generelle regler vedrørende orden, adfærd og lign.«

6. Efter § 2 a indsættes:

»§ 2 b. Sundhedsministeren fastsætter regler om sygehusmyndighedens mulighed for at iværksætte følgende afskæringer og begrænsninger:

1) Afskæring fra eller begrænsning af adgang til mobiltelefon, computer eller lignende kommunikationsudstyr af hensyn til patienten, medpatienter, personale, pårørende, offentlige myndigheder m.v. ved opførsel, som åbenbart vil være imod patientens egne interesser, eller ved åbenlys chikanerende opførsel.

2) Afskæring fra eller begrænsning af handel, bytte og spil, herunder mellem patienter, af hensyn til patienten, medpatienter eller personale, hvis handel, bytte eller spil åbenbart må formodes at være imod patientens interesser, hvor patienten i forbindelse med handel, bytte eller spil bliver udsat for pres af medpatienter, eller handel, bytte eller spil medfører konflikter på afdelingen.

3) Afskæring fra eller begrænsning af seksuelt samkvem mellem patienter på afdelingen af hensyn til patienten, medpatienter eller personale, hvis det betragtes som skadeligt for en patient at indgå i en seksuel relation med en medpatient, eller hvis medpatienternes eller personalets blufærdighed krænkes.

4) Afskæring fra eller begrænsning af patientens adgang til nærmere angivne bøger, tidsskrifter og lign. af behandlingsmæssige hensyn, dog således at afskæringen eller begrænsningen skal være begrundet i, at patientens adgang efter en lægelig vurdering væsentligt vil forringe dennes tilstand eller videre behandlingsudsigter.

5) Afskæring fra eller begrænsning af patientens adgang til at anvende nærmere angivne sociale medier og lign. og nærmere angivne hjemmesider af behandlingsmæssige hensyn, dog således at afskæringen eller begrænsningen skal være begrundet i, at patientens adgang efter en lægelig vurdering væsentligt vil forringe dennes tilstand eller videre behandlingsudsigter.

6) Afskæringer eller begrænsninger begrundet i hygiejnemæssige forhold af hensyn til patienten, medpatienter og personale.

7) Afskæringer eller begrænsninger begrundet i ordens- og sikkerhedsmæssige forhold af hensyn til patienten, medpatienter og personale.

8) Afskæringer eller begrænsninger begrundet i behandlingsmæssige forhold af hensyn til patienten.

Stk. 2. Afskæringer og begrænsninger fastsat i medfør af stk. 1 må ikke benyttes, før der er gjort, hvad der er muligt for at opnå patientens frivillige medvirken, og skal stå i rimeligt forhold til det, der søges opnået herved. Afskæringer og begrænsninger fastsat i medfør af stk. 1 må endvidere ikke benyttes i videre omfang, end hvad der er nødvendigt for at opnå det tilsigtede formål.

§ 2 c. Sundhedsministeren kan fastsætte nærmere regler om sygehusmyndighedens mulighed for at træffe foranstaltninger med henblik på at undgå gentagelse af adfærd i strid med iværksatte afskæringer eller begrænsninger, der er fastsat i medfør af § 2 b, stk. 1. Foranstaltningerne skal stå i rimeligt forhold til den adfærd, hvorom der er iværksat afskæringer eller begrænsninger, og må ikke benyttes i videre omfang, end hvad der er nødvendigt for at opnå det tilsigtede formål.«

7. I § 3, stk. 3, 1. pkt., ændres »vejledes« til: »inddrages og høres«.

8. I § 3 indsættes som stk. 4-6:

»Stk. 4. I forbindelse med indlæggelsessamtalen skal patienten høres om eventuelle tilkendegivelser af præferencer i forhold til behandlingen, herunder hvis anvendelse af tvang kommer på tale. Er det på grund af patientens tilstand efter en lægefaglig vurdering ikke muligt at indhente en sådan forhåndstilkendegivelse af præferencer ved indlæggelsen, skal det ske snarest muligt herefter.

Stk. 5. Patientens eventuelle forhåndstilkendegivelser vedrørende dennes behandling under indlæggelsen, herunder behandling uden samtykke, skal fremgå af patientjournalen og i videst muligt omfang inddrages i behandlingsplanen.

Stk. 6. I forbindelse med indlæggelsessamtalen tages der sammen med patienten stilling til inddragelse af pårørende eller andre i patientens sociale netværk i behandlingsforløbet. Er det på grund af patientens tilstand efter en lægefaglig vurdering ikke muligt at indhente forhåndstilkendegivelser af præferencer ved indlæggelsen, skal det ske snarest muligt herefter.«

9. I § 4 indsættes som stk. 6:

»Stk. 6. Mindreårige under 15 år, hvis forældre har givet samtykke til behandlingen, skal tilbydes en opfølgende samtale efter ophør af indgrebet. Det samme gælder den mindreåriges forældre. Sundhedsstyrelsen fastsætter nærmere regler herom.«

10. § 4 a, 1. pkt., affattes således:

»Bestemmelserne i § 9, stk. 2, § 10, stk. 1, § 10 a, stk. 1, 1. pkt., § 11, § 12, stk. 4, § 13, stk. 2, 1. pkt., §§ 15 og 18 g, § 19 a, stk. 1, 2, 6 og 7, og § 21, stk. 2, er ikke til hinder for, at en beslutning i overlægens fravær træffes af en anden læge.«

11. I § 11, 1. pkt., indsættes efter »Når«: »overlægen finder, at«.

12. I § 13 a, stk. 2, 1. pkt., ændres »Sundhedsstyrelsen« til: »Sundhedsdatastyrelsen«.

13. I § 13 b, stk. 2, 1. pkt., ændres »Sundhedsstyrelsen« til: »Sundhedsdatastyrelsen«.

14. §§ 13 d og 13 e ophæves.

15. § 14, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Tvangsfiksering må kun anvendes kortvarigt og i det omfang, det er nødvendigt for at afværge, at en patient

- 1) udsætter sig selv eller andre for nærliggende fare for at lide skade på legeme eller helbred,
- 2) forfølger eller på anden lignende måde groft forulemper medpatienter eller
- 3) øver hærværk af ikke ubetydeligt omfang.«

16. I § 14 indsættes som stk. 3:

»Stk. 3. En patient kan tvangsfikseres i længere tid end nogle få timer, når hensynet til patientens eller andres liv, førlighed eller sikkerhed tilsiger dette.«

17. I § 15, stk. 1, ændres »en læge« til: »overlægen«.

18. I § 16 indsættes som stk. 2:

»Stk. 2. Den faste vagt skal udarbejde en objektiv beskrivelse af patientens aktuelle tilstand, mens patienten er tvangsfikseret med bælte. Sundhedsministeren fastsætter nærmere regler om, hvor ofte den faste vagt skal observere patientens aktuelle tilstand, hvad vagten skal observere, og hvad vagten skal notere.«

19. Kapitel 5 a affattes således:

»Kapitel 5 a

Åbning og kontrol af post, afgivelse af udåndingsprøve eller urinprøve, undersøgelse af patientstuer og ejendele, kropsvsitation og anvendelse af kropsscannere, bagagescannere og narkohunde m.v.

§ 19 a. Ved mistanke om, at der er medikamenter, rusmidler eller farlige genstande i afdelingen, kan overlægen med henblik på at sikre, at disse ikke er blevet indført eller vil blive forsøgt indført til en eller flere patienter i afdelingen, uden retskendelse beslutte,

- 1) at en patients post skal åbnes og kontrolleres,
- 2) at en patient skal afgive udåndingsprøve eller urinprøve,
- 3) at en patients stue og ejendele skal undersøges, eller
- 4) at der skal foretages kropsvsitation af en patient.

Stk. 2. Ved mistanke som nævnt i stk. 1 kan overlægen med henblik på at sikre, at medikamenter, rusmidler eller farlige genstande ikke er blevet indført eller vil blive forsøgt indført til en eller flere patienter i afdelingen, beslutte, at der skal anvendes kropsscannere og bagagescannere ved undersøgelse af en patient eller personer, der søger adgang til den psykiatriske afdeling.

Stk. 3. (Sættes ikke i kraft).

Stk. 4. Åbning og kontrol af patientens post og undersøgelse af patientens stue og ejendele skal så vidt muligt foretages i patientens nærvær.

Stk. 5. Kropsvsitation efter stk. 1, nr. 4, omfatter ikke undersøgelse af kroppens hulrum.

Stk. 6. Overlægen kan ved mistanke om, at der er medikamenter, rusmidler eller farlige genstande på den psykiatriske afdelings udearealer, beslutte, at der kan anvendes narkohunde ved undersøgelse af disse arealer.

Stk. 7. Overlægen kan beslutte, at medikamenter, rusmidler og farlige genstande, som bliver fundet ved indgreb efter stk. 1, 2 og 6, tages i forvaring. Overlægen skal overlade til politiet at afgøre, om medikamenter, rusmidler og farlige genstande besiddes i strid med den almindelige lovgivning, herunder lovgivningen om euforiserende stoffer og lovgivningen om våben m.v.

Stk. 8. Sundhedsministeren kan fastsætte nærmere regler om åbning og kontrol af patienters post, patienters afgivelse af udåndingsprøve eller urinprøve, undersøgelse af patientstuer og patienters ejendele, kropsvsitation af patienter, anvendelse af kropsscannere og bagagescannere og anvendelse af narkohunde.«

20. I § 20, stk. 1, 1. pkt., udgår »13 d,«.

21. I § 20, stk. 1, 2. pkt., indsættes efter »§ 18«: »samt indgreb i henhold til denne lov foretaget over for mindreårige, hvor forældremyndighedens indehaver, jf. § 1, stk. 4, giver informeret samtykke på den mindreåriges vegne«.

22. I § 20, stk. 2, 1. pkt., ændres »Sundhedsstyrelsen« til: »Sundhedsdatastyrelsen«.

23. § 21, stk. 1, affattes således:

»Overlægen har ansvaret for, at frihedsberøvelse og anvendelse af anden tvang efter reglerne i denne lov ikke anvendes i videre omfang end nødvendigt.«

24. I § 21, stk. 4, indsættes efter sidste pkt.:

»Den første vurdering skal foretages, senest 4 timer efter at beslutningen om anvendelse af tvangsfiksering er truffet. Efterfølgende vurderinger skal foretages med højst 10 timers mellemrum. 2. og 3. pkt. finder ikke anvendelse, såfremt patienten sover og det ud fra en sundhedsfaglig vurdering vurderes skadeligt at vække patienten.«

25. Efter § 21 indsættes i *kapitel 6*:

»§ 21 a. Overlægen har ansvaret for, at en tvangsfiksering, der udstrækkes i længere tid end 30 dage, indberettes til Sundhedsstyrelsen.

Stk. 2. Indberetningen skal sendes til Sundhedsstyrelsen, senest 3 dage efter at tvangsfikseringen har overskredet 30 sammenhængende dage.«

26. I § 24, stk. 1, udgår »tvungen opfølgning efter udskrivning,« og efter »anvendelse af fysisk magt,« indsættes: »indgivelse af et beroligende middel med magt,«.

27. I § 24, stk. 2, 3. pkt. bliver "det psykiatriske patientklagenævn" ændret til: "Føroya Kærustovni".

28. § 26, stk. 1, 4.-6. pkt., ophæves.

29. I § 27, 2. pkt., ændres »af lægelige grunde« til: »i henhold til sundhedslovens § 37, stk. 3,«.

30. § 32, stk. 3, 2. pkt., ophæves.

31. § 34 affattes således:

»§ 34. Føroya Kærustovnur er klagemyndighed vedrørende psykiatriske patientklager, jf. § 35.«

32. § 35 affattes således:

»§ 35. Sygehusmyndigheden skal efter anmodning fra patienten eller patientrådgiveren indbringe klager over tvangsindlæggelse, tvangstilbageholdelse, tilbageførsel, tvangsbehandling, tvangsfiksering, anvendelse af fysisk magt, beskyttelsesfiksering, anvendelse af personlige alarm- og pejlesystemer og særlige dørlåse, personlig skærmning, der uafbrudt varer mere end 24 timer, samt aflåsning af døre i afdelingen, for Føroya Kærustovn.«

33. §§ 36 og 37 affattes således:

»§ 36. Når en sag som nævnt i § 35 indbringes for Føroya Kærustovn, skal sygehusmyndigheden fremsende sagens akter, herunder en udskrift af tvangsprotokollen samt en erklæring fra overlægen. Føroya Kærustovnur drager i øvrigt selv omsorg for sagens oplysning og træffer bestemmelse om tilvejebringelse af eventuelle yderligere erklæringer m.v., ligesom Føroya Kærustovnur kan aflægge besøg på den psykiatriske afdeling.

Stk. 2. Patienten og patientrådgiveren har ret til mundtligt at forelægge sagen for Føroya Kærustovn. I særlige tilfælde, hvor hensynet til patientens helbred eller til sagens behandling i Føroya Kærustovni afgørende taler herfor, kan Føroya Kærustovnur bestemme, at patienten helt eller delvis skal være udelukket fra at deltage i forhandlingerne.

Stk. 3. Føroya Kærustovnur skal træffe afgørelse i klagesager om tvangsbehandling, der er tillagt opsættende virkning, jf. § 32, stk. 3, inden 7 hverdage efter klagens modtagelse. I andre sager skal Føroya Kærustovnur træffe afgørelse snarest muligt. Er afgørelse ikke truffet inden 14 dage efter klagens modtagelse, skal Føroya Kærustovnur underrette patienten og patientrådgiveren om grunden hertil samt om, hvornår afgørelse kan forventes at foreligge.

Stk. 4. Landsstyremanden fastsætter en forretningsorden for behandling af psykiatriske patientklager.

§ 37. Føroya Kærustovnur skal efter anmodning fra patienten eller patientrådgiveren indbringe sine afgørelser vedrørende tvangsindlæggelse, tvangstilbageholdelse, tilbageførsel, tvangsfiksering, beskyttelsesfiksering og aflåsning af døre i afdelingen for retten efter reglerne i retsplejelovens kapitel 54.

Stk. 2. Godkender Føroya Kærustovnur, at patienten frihedsberøves, kan spørgsmålet om udskrivning først på ny begæres prøvet i Føroya Kærustovni, når der er forløbet 2 måneder efter Føroya Kærustovns afgørelse. Har spørgsmålet om frihedsberøvelsens lovlighed været indbragt for retten, jf. stk. 1, regnes den nævnte frist fra rettens afgørelse.«

34. § 38, *stk. 1*, affattes således;

»Afgørelser fra Føroya Kærustovni om tvangsbehandling, anvendelse af fysisk magt, indgivelse af et beroligende middel med magt, personlige alarm- og pejlesystemer og særlige dørlåse, personlig skærmning, der uafbrudt varer mere end 24 timer, kan påklages til Det Psykiatriske Ankenævn.«

35. I § 38, *stk. 2* bliver “det psykiatriske patientklagenævns” ændret til: “Føroya Kærustovns”.

36. I § 39, *stk. 1* bliver “Det psykiatriske patientklagenævn” ændret til: “Føroya Kærustovnur”.

37. I § 39, *stk. 2* bliver “det psykiatriske patientklagenævn” ændret til: “Føroya Kærustovni”.

§ 2

Anordningen træder i kraft 1. juli 2023.

Givet i København, den xx. xx 2023

Under Vor Kongelige Hånd og Segl

MARGRETHE R.

/ Sophie Løhde

Í Tinganesi, 1. juni 2023

Aksel V. Johannesen

løgmaður

LM-088/2022

Tórshavn, 2. juni 2023
Mál nr. 23/06580

Kvittað verður fyri móttøku av niðanfyristandandi ríkislógartilmæli:

2023	1/6-23	Ríkislógartilmæli um at seta í gildi fyri Føroyar Anordning om ikrafttræden for Færøerne af forskellige love om ændring af lov om anvendelse af tvang i psykiatrien (Fastlæggelse af mindreårige psykiatriske patienters retsstilling, skærpede kriterier for tvangsfiksering, ændring af kapitel 5 a, ophør af tvungen udskrivning m.m.)	088/2022

Ríkisumboðið í Føroyum, hin 2/6-23

